

Posudek diplomové práce Alžběty Hobstové „Syntax próz Bohumila Hrabala“

Předložená diplomová práce představuje solidně zpracovaný popis syntaktických jevů, které je možno považovat za typické pro Hrabalův individuální styl. Ačkoliv dílům tohoto autora byla již věnována poměrně značná pozornost jak z hlediska literárněvědného, tak z hlediska lingvistického, pokusila se diplomantka o svůj osobitý vhled a přistupuje k zadanému tématu z pohledu diachronního – popisuje, jakým způsobem se Hrabalův styl z hlediska užití různých syntaktických prostředků proměňoval. Proto se v úvodních kapitolách věnuje otázkám možné periodizace Hrabalovy tvorby, poukazuje na obtíže, které jsou s ní spjaté, a za základ přijímá periodizaci Jankovičovu.

Jako výchozí metodu svého zkoumání si A. Hobstová zvolila statistickou analýzu. Podkladem pro ni se stává široce pojatý žánr povídky a statistické údaje autorka získává ze tří děl – z knih Perlička na dně, Slavnosti sněženek a Listopadový uragán. Důvody, které pro svůj výběr uvádí, jsou přesvědčivé. Získané údaje pak ověřuje na dalších Hrabalových textech (diplomantka vychází celkem z patnácti knih) a konfrontuje je se závěry, které jsou publikovány ve statistických pracích Marie Těšitelové a kolektivu, ale i v pracích Jozefa Místrika. Důležité také je, že A. Hobstová vždy usiluje o to, aby jazykový materiál nejen statisticky zpracovala, ale i vyhodnotila, okomentovala a vyvodila potřebné závěry.

Ukázalo se, že užití různých syntaktických prostředků je úzce vázáno i na jevy textové; jejich výběr je do značné míry ovlivněn tím, zda v duchu Doleželovy klasifikace můžeme hovořit o klasickém nebo moderním narativním textu. V důsledku toho dochází k výrazným změnám ve výstavbě větných (souvětných) celků i k velké variabilitě syntaktických konstrukcí, která výrazně překračuje rámce udávané jako průměr.

Jevem typickým pro celou Hrabalovu tvorbu je snaha vyvolat u čtenáře dojem mluvenosti (mluvnosti). Prostředky, kterými autor tento dojem vzbuzuje, se však v průběhu jeho tvorby výrazně proměňují. V této souvislosti by myslím bylo zajímavé hlouběji rozpracovat právě problematiku dialogičnosti / monologičnosti.

Závěrečné kapitoly se zabývají těmi jevy, které lze statisticky vyhodnotit jen obtížně. Za zajímavé považují postřehy, které se týkají uplatněného slovosledu, zejména snahy vydělení tématu od dalších úseků.

Předložená diplomová práce je především prací materiálovou, nikoliv teoretickou. Přesto se diplomantka musela seznámit s poměrně pestrou odbornou literaturou literárněvědnou i lingvistickou (zejména s publikacemi věnovanými syntaxi a stylistice). Získaných znalostí využila při formulování úvodních pasáží v jednotlivých kapitolách. Prokázala tak, že

s odbornou literaturou umí pracovat, že umí aplikovat poznatky, které z ní načerpala. Tyto části nejsou rozsáhlé, avšak jsou dostatečně informativní. Nejasná je mi pouze formulace uvedená na str. 26, která se týká vymezení souvětí: „*Za hlavní rys souvětí je považována intonační nesamostatnost jednotlivých vět v souvětí, nikoli zvukové a grafické prostředky. Proto lze za souvětí označit i parcelované věty, naopak věty spojené juxtapozičně souvětími nejsou.*“

Práce má dobrou formální úroveň; ojedinělé jsou překlepy nebo interpunkční nedostatky. V tabulce uvedené na str. 41 není zcela jasné pořadí údajů v kolonce „Jejich vzájemný poměr“.

Práce je také dobře formulovaná (na str. 6 a 7 bych upravila slovosled – ... *v nejméně sedmi variacích ...*, ... *avšak se někteří badatelé o periodizaci jeho díla pokoušejí*).

Práci A. Hobstové považuji za zodpovědně a pečlivě zpracovanou. Splňuje požadavky kladené na diplomové práce v oboru český jazyk, a proto ji doporučuji k obhajobě.
Navrhované hodnocení: výborně.

doc. PhDr. Eva Hošnová, CSc.